

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»

ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції

15 жовтня 2025 року

Полтава
2025

Шарий Григорій Іванович,
доктор економічних наук, професор
Національний університет «Полтавська політехніка імені
Юрія Кондратюка»

ЕКОНОМІКА СТАЛОГО РОЗВИТУ: ГЛОБАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ

Екологічні проблеми на землі набувають планетарного масштабу, посилені діями країн, військова агресія яких переростає в екоцид планетарного масштабу, а антропогенний вплив (слід людини) перевищує несучу і відновлювану здатність екосистем планети, як спроможність стало надавати екологічні послуги. Планета вступила в шосту епоху глобального вимирання голоцену.

Більшість країн світу, включаючи Україну під тиском війни і військової агресії і екоциду з боку агресора нині мають недостатні спроможності, щодо виконання завдань і досягнення ЦСР, як і багато спільнот та жителів планети ментально не готові сприймати екофілософську ментальність і діяти в руслі вимог часу.

Наукова робота присвячена систематизації екологічних проблем і визначає перспективи, завдання і рішення щодо інституційного і інвайро-ментального сталого розвитку людства.

Вчені світу опираючись на екофілософське світосприйняття та вчення В. Вернадського в пошуку екологічних і економічних теорій, які б указали цивілізаційні тренди і моделі поведінки сталого розвитку і досягнення цілей, довели, що нам необхідно перебороти міфи біонічного світу, що утверджують, що людство все владнає і вирішить екологічні проблеми. Цікава теорія екологічного сліду, Вільяма Піса (Канада), де розглядається земля, як одиниця виміру, а всі види споживання ресурсів – екологічний слід населення, наприклад слід жителів США на планеті 5,1 га на 1 жителя, вказує, що людству потрібно, ще дві планети [1].

В умовах війни і екологічної агресії Україні важко націлити економіку на екологічну нейтральність, органічне землеробство, але проводити трансформацію економіки і сільського господарства по шляху формування інвайро-ментальної економіки ми повинні [2].

Сучасний тренд сталого розвитку, повинен стояти на міцних ногах оптимальної природньої рівноваги, а не на філософії ефективності та природньої раціональності, навіть у багатих країнах.

Еколого-ландшафтний потенціал України, висока енергозабезпеченість ландшафтів, потенціал природних ресурсів та природні умови неоціненні, тільки правильно і розумно потрібно їх використати, коли природні блага:

ґрунт, рослини, тварини, копалини, води, кліматичні умови дають для розуму людини синергетичний ефект благополуччя [3]. Внесок України і поступ по інвайро-ментальній дорозі передбачає:

- розвиток людського капіталу через соціальну справедливість, рівність, демографічні стимули, подолання бідності та корупції, екоосвіту і екомораль;
- формування продовольчої безпеки України і світу;
- розвиток земельно-ресурсного потенціалу: органічного землеробства, лісомеліорація, меліорації земель, ревіталізація еколандшафтного потенціалу, заліснення і консервація порушених земель.

Світобачення геніїв людства які народились і екосвідомість яких формувались на Полтавській землі, Г.Сковороди (1722-1794) – який визначив філософське розуміння споріднення праці, мікрокосму і макрокосму, споживання міри і соціальної справедливості, В.Вернадського, - фундатора вчення про біосферу і ноосферу, Семена Антонця, – новатора екофілософії людяності і органічного землеробства, сформували фундаментальні норми суспільної поведінки, що вказують шляхи створення основ інвайроментальної аграрної економіки України, забезпечуючи продовольчу, екологічну і економічну безпеку, геополітичну стійкість і військову могутність України.

Список використаних джерел

1. Шарий Г.І. Environmental economic system – the basis for sustainable spatial development of Ukraine // Г. І. Шарий; Є. Б. Угненко; С. Ю. Шара; Н. І. Сорочук. *Collection of Scientific Works of the Ukrainian State University of Railway Transport*. 1.07.2025. DOI: 10.18664/1994-7852.212.2025.336540
2. Sharyi, G., Odaryuk, T., & Shara, S. Еволюція розвитку лісомеліоративного землекористування та відновлення полезахисних лісових смуг у громадах. *Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності*. 2024. Том 30. С.145-153. URL: <https://journal.ldubgd.edu.ua/index.php/Visnuk/article/view/2777>
3. Шарий Г.І. Екофілософія Семена Антонця, щодо органічного землеробства, як методу нетрадиційного землекористування. *Землеустрій, кадастр і моніторинг земель*. 2024. №1. С. 82-91. URL: <http://dx.doi.org/10.31548/zemleustriy2024.01.07>